

Zeevissen in Bergumermeer: *Leeuwarder Courant 3.7.62* Zeeprik en harder in netten van visser

We herinneren — zo meldt de heer G. Bosch — ons nog de merkwaardige vangst begin december 1961 van een

zalm van ongeveer 12 pond in het Bergumermeer door de beroepsvisser A. Storm te Suameer. Kort na elkaar ving de heer Storm deze dagen weer twee merkwaardige, in zee thuis horende visser. Hoe deze exemplaren ook nu weer in het zoete water van het Bergumermeer gekomen zijn blijft een raadsel. De eerste was een zeeprik, een aanachtige verschijning, die ongeveer een meter lang kan worden. Dit exemplaar mat 67 cm. Aan weerszijden van de hals bevinden zich in plaats van kieuwen zeven „gaatjes“, kieuwzakjes, waarom het dier fluitaal wordt genoemd en ook wel negenoog of lamprei. De mondopening heeft een uitstulplbaar en tot zuigen geschikt verlengstuk met aan de binnenzijde talrijke hoorntanden en -platen.

Het dier leeft in de Atlantische Oceaan en de Middellandse Zee maar zwemt in het voorjaar, evenals de zalm, voornamelijk 's nachts de rivieren op voor voortplanting. Overdag zuigt ze zich vast aan stenen. Gedurende de tocht wordt niet gegeten, de spijsverteringsorganen krimpen in terwijl ook het uiterlijk verandert. Het lichaam wordt bijvoorbeeld korter, de vorm van de rug en staartvinnen wordt anders. Op de voortplantingsplaats aangekomen, maakt het echtpaar een holte tussen de stenen, waarbij ze voor het verplaatsen van stenen de zuignap gebruiken. Hierna volgt een soort copulatie, die tot een dumsdanige uitputting leidt, dat ze weldra schijnen te sterven, althans de zee niet meer bereiken.

De larven komen na enkele dagen uit, blijven enige tijd in het nest, verspreiden zich dan en graven zich in. Deze larven zijn zeer afwijkend van de oude dieren en werden vroeger beschouwd als een aparte soort. Ze blijven enkele jaren ingegraven, zich voedend met micro-organismen uit de bodem. Ze hebben dan nog geen ogen of tanden, welke zich pas na een volgende, ongeveer twee maanden durende, metamorfose ontwikkelen. Vervolgens, meestal in het najaar, zwemmen de gemetamorfoseerde dieren weer naar de zee waar ze zich op de bekende manier voeden door zich vast te zuigen aan grotere dieren of zelfs kadavers en deze verorberen.

De tweede vangst betrof een harder. Dit is een welgevormde vissoort en in tegenstelling met de prikken — er is ook nog een kleinere rivierprik — goed eetbaar. De harder kan een halve meter lang worden, welke maat de gevangen harder bijna had bereikt. Bij ons is ze in de Zeeuwse en Zuidhollandse stromen tot bij Den Helder, vooral in de zomer, niet zeldzaam. In binnenwateren worden ze slechts bij uitzondering waargenomen. Vooral voor een volwassen exemplaar is dit zeer ongewoon.

Beide soorten zijn vertegenwoordigd in het Fries Natuurhistorisch Museum te Leeuwarden. De thans gevangen dieren zijn, evenals de zalm, toegezonden aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden. Het zou goed zijn als meer vissers van bijzondere vangsten direct kennis gaven en deze voor de wetenschap zouden afstaan. De vergoeding daarvoor is behoorlijk. Meldingen kunnen eventueel gedaan worden aan de heer G. Bosch, Auke Stellingwerfstraat 95 te Leeuwarden, telefoon 25926.

Intratuin stopt verkoop zonnebaars

Het is bij de meeste RAVON'ers inmiddels bekend dat de zonnebaars ernstige schade aan de Nederlandse natuur toebrengt. Onder gunstige omstandigheden is de vis ook in de vrije natuur in staat zich in rap tempo voort te planten, met desastreuze gevolgen voor de inheemse fauna en flora. In Noord-Brabant verdween bijvoorbeeld één van de vier vindplaatsen van de knoflookpad door toedoen van deze vis. De zonnebaars komt nu verspreid over heel Nederland voor.

Dankzij de uitzending van "Een Vandaag" op 12 juli jl. waarin Staatsbosbeheer, Stichting Bargerveen en RAVON uitleg geven over de zonnebaars die de Nederlandse wateren leeg eet, heeft Intratuin besloten direct met de verkoop van deze vis te stoppen. Een belangrijke stap in de ongewenste verspreiding van deze exoot. Al in 2003 hield RAVON een stevig pleidooi om de verkoop van de zonnebaars te stoppen. Zij schreef hiertoe alle tuin- en aquariumcentra aan met de vraag deze vis uit het assortiment te nemen. Individuele tuincentra gaven daar soms gehoor aan. Een groter succes konden we in 2010 melden. AquaDistri, de grootste importeur en leverancier van vijverproducten, besloot toen ter bescherming en behoud van onze inheemse flora en fauna, de verkoop van zonnebaarsen per direct te staken. Intratuin heeft zich daar nu bij aangesloten. RAVON, Staatsbosbeheer en Stichting Bargerveen zijn zeer verheugd over deze verantwoordelijke beslissing van Intratuin. Via het archief van Een Vandaag op internet of via de link in het Natuurbericht van 1 augustus j.l. is de uitzending te bekijken.

In opdracht van de provincie Noord-Brabant zoekt RAVON in samenwerking met Bosgroep Zuid Nederland en Stichting Bargerveen naar methoden om zonnebaars in geïsoleerde systemen te bestrijden. Kijk voor meer informatie over de zonnebaars op de RAVON website.

Jeroen van Delft & Wilbert Bosman

(Foto: Jelger Herder)